

[illegible]

1. INLEIDING

De #MeToo-discussie doet sinds oktober 2017 veel stof opwaaien. Naar aanleiding van de berichten rond grensoverschrijdend gedrag in onder meer de danswereld en televisieproducties bleek grensoverschrijdend gedrag ook in de cultuur- en audiovisuele sector een probleem te zijn.

Uit een onderzoek¹ van CuDOS (Vakgroep Sociologie-UGent) blijkt het grensoverschrijdend gedrag (GOG) in de cultuur- en mediasector behoorlijk groot. De studie bracht na een bevraging van 2.161 personen het seksueel grensoverschrijdend gedrag in die sectoren op een erg gedetailleerde manier in kaart. De respondenten kregen vragen voorgelegd over ongewenste handelingen gaande van seksueel getinte grappen tot gedwongen seksueel contact gedurende zowel de volledige loopbaan als specifiek tijdens het voorbije jaar. Ze konden daarbij zelf aangeven of zij het al dan niet als grensoverschrijdend hadden ervaren.

Voor de helft van de vrouwen in de cultuur- en/of mediasector bleek dat het voorbije jaar het geval geweest te zijn. Communicatief grensoverschrijdend gedrag komt het meest voor. Hierbij gaat het om ongepaste seksuele of seksistische toespelingen tijdens conversaties op het werk. Toch geeft ook 1 op 4 vrouwen in de cultuursector aan dat zij in het voorbije jaar ook ongewenste fysieke of seksuele toenaderingen hadden ervaren. Vier procent zei dat zij gedwongen of gechanteerd werden om seksueel contact te hebben.

In de mediasector liggen de cijfers iets lager: 1 op 5 vrouwen geeft aan ongewenste fysieke of seksuele toenaderingen te hebben ervaren en 3% werd gedwongen of gechanteerd om seksueel contact te hebben. Mannen ervaren deze zaken beduidend minder dan vrouwen. Maar toch zegt ook 18% van de mannen in de culturele of mediasector het voorbije jaar het slachtoffer geweest te zijn van een bepaalde vorm van grensoverschrijdend gedrag.

Verschillende sectororganisaties kondigden aan dat ze deze problematiek willen aanpakken. Daarop nam de toenmalig Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, Sven Gatz, het initiatief om samen met de kunsten- en audiovisuele sector een actieplan uit te werken. Bedoeling is de verschillende initiatieven op elkaar af te stemmen en ook de beleidsaandacht voor het thema te versterken. Een stuurgroep² gecoördineerd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media ging aan de slag met de opmaak van het actieplan en bleef nadien actief om de opvolging en uitvoering ervan op te volgen. Ook de in 2020 en 2021 blijft de stuurgroep actief de uitvoering van het actieplan opvolgen. Jaarlijks komt de stuurgroep een 3-tal keer samen.

¹ Willekens, M., Siongers, J. & Lievens, J. (2018) Waar ligt de grens? Grensoverschrijdend gedrag in de cultuur- en mediasector

² Bestaande uit: Genderkamer, OKO (overleg kunstenorganisaties), Sociaal Fonds Podiumkunsten, Mediarte, Vlaamse Onafhankelijke Film- en Televisieproducenten, Vereniging Vlaamse Journalisten, Unie van Regisseurs, ACLVB, ACOD, ACV en het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

2. SCOOP VAN DE EVALUATIE

Het actieplan loopt van 2019 tot 2021. Deze evaluatie geeft een jaar na de lancering een stand van zaken van de uitvoering van het actieplan en een vooruitblik op het komende jaar. Daarbij werd vooral gefocust op de manier waarin de acties uitgerold zijn en in welke mate er bijsturing of continuering nodig is. Deze evaluatie is geen impact analyse. Er worden dus geen uitspraken gedaan over het al dan niet af- of toenemen van grensoverschrijdend gedrag. Elke organisatie die zich voor dit actieplan engageerde rapporteert in de evaluatie over de eigen ondernomen acties.

3. EVALUATIE

Actieterrein 1: Opzetten van procedures om grensoverschrijdend gedrag te melden en klachten op te volgen

ACTIE 1.1 | We zetten een keten op waarbij klachten op een zo vlot mogelijke manier kunnen worden afgehandeld met een geschikte oplossing voor de melder. Waar nodig moet er ook de mogelijkheid zijn voor bemiddeling en herstel.

1.1. a	Meldpunt 1712 wordt versterkt met kennis en expertise over de cultuur en-audiovisuele sector. Ook de toegankelijkheid (openingsuren, chatfuncties) wordt uitgebreid.
STAND VAN ZAKEN	In 2019 werden de openingsuren van 1712 uitgebreid waarbij 1712 één dag per week telefonisch bereikbaar is tot 19u. Er werd eveneens een chatfunctie aan de website toegevoegd. Personen met vragen hebben nu de mogelijkheid om twee avonden per week te chatten met 1712. De Genderkamer die vanaf 2019 de opdracht kreeg om een ombudsfunctie voor de cultuur- en mediasector op te zetten, ging in overleg met 1712 om afspraken te maken over eventuele doorverwijzing. Wanneer een melder uit de cultuur- of mediasector een gesprek wenst of op zoek is naar bemiddelen verwijst 1712 door naar de Genderkamer.

	EVALUATIE	1712 registreert vragen onder de brede noemer 'vrijetijd'. In 2019 werd 1712 door 129 personen gecontacteerd die een vorm van geweld wilden melden in de vrijetijdscontext (met inbegrip van cultuur). Dit op een totaal van 7.400 meldingen. In het najaar van 2020 zal de campagne van 1712 zich richten op de cultuur- en sportsector. Onder de slogan #kijknietweg zullen omstaanders aangespoord worden om niet onverschillig te blijven wanneer zij geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag. De Genderkamer, oKo, het Sociaal Fonds Podiumkunsten en Engagement Arts namen deel aan brainstormsessies om de campagne vorm te geven.
1.1 b		De erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik wordt uitgebreid naar alle sectoren en aangevuld met experts uit de cultuur- en audiovisuele sector.
	STAND VAN ZAKEN	De Vlaamse Regering maakte in 2018 via het Decreet houdende de erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik werk van de oprichting van een officiële en onafhankelijke Commissie voor Erkenning en Bemiddeling. Op 10 mei 2019 keurde de Vlaamse Regering principieel het besluit tot uitvoering van dit decreet goed. Het advies van de Raad van State maakte aan aantal kritische kanttekeningen bij de gevolgde uitvoering van het decreet van 2018. De praktische uitvoering maakt nu het voorwerp uit van interkabinettenoverleg. Gezien de oprichting van de commissie nog niet volledig is gerealiseerd werden er nog geen experts uit de cultuur- en mediasector aangesproken om er deel van uit te maken.
	EVALUATIE	Er werden geen vragen tot bemiddeling vanuit de cultuur- of mediasector aan de commissie gesteld. Gezien de huidige status van de commissie is deze ook nog niet algemeen bekend in deze sectoren.

DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD & MEDIA

	MIDDELEN	Het departement CJM droeg in 2019 25.000 euro bij aan deze commissie.
1.1 c		De lotgenotencontacten historisch misbruik worden gecontinueerd en toegankelijk gemaakt voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de cultuur- en audiovisuele sector.
	STAND VAN ZAKEN	Voormalig minister van Welzijn, Jo Vandeurzen, ondersteunde de voorbije jaren lotgenotencontacten voor slachtoffers van seksueel geweld. Eind vorig jaar ontvingen een aantal belangenverenigingen een beperkt bedrag extra (3000€) om ook lotgenotencontacten exclusief voor mannelijke slachtoffers te organiseren. Het gaat om volgende verenigingen: - IMLandelijk - Anaktisi - Punt.vzw
	EVALUATIE	Vanuit de cultuur- en mediasector is er weinig nood aan apart georganiseerde lotgenotencontacten zoals deze in het kader van het beleid rond historisch misbruik worden georganiseerd. Voor deze sectoren is 'Engagement Arts' het eerste aanspreekpunt waar lotgenoten elkaar kunnen vinden (zie actie 3.5 a).
1.1. d		We bereiden een ombudsfunctie voor de cultuur- en audiovisuele sector voor die ter aanvulling op het meldpunt 1712 de rol van aanspreekpunt en bemiddelaar op zich kan nemen.
	STAND VAN ZAKEN	Sinds 4 april 2019 zijn twee psychologen halftijds aangesteld bij de Genderkamer om naar concrete ervaringen of meldingen te luisteren en hierin te adviseren of te bemiddelen. De Genderkamer behandelde sinds de opstart van de specifieke ombudsopdracht 20 dossiers van grensoverschrijdend gedrag. De Genderkamer voerde om en bij de 100 gesprekken. De Genderkamer

	hoorde in sommige dossiers tot 12 getuigen en betrokkenen. De meldingen kwamen hoofdzakelijk uit de podiumkunstensector. Verschillende verhalen blijken zich soms te vermengen en zelfs waar er sprake is van één vermeende pleger, kunnen toch meerdere organisaties betrokken partij worden of kunnen zaken zich op verschillende locaties voordoen. Sommige meldingen mondden uiteindelijk ook uit in gesprekken met een vermeende pleger, soms op uitdrukkelijke vraag van de melder. In een aantal dossiers werden deze gesprekken dankbaar aangenomen door vermeende plegers, die soms ook pas voor het eerst hun versie van het verhaal konden brengen. In een aantal gevallen kwam het na de uiteenzetting van de verschillende standpunten tot concrete werkafspraken om verdere schade te voorkomen, langs beide kanten. De Genderkamer ging in het eerste jaar breed te werk en bevroeg zich bij tal van organisaties en instellingen over preventief en reactief beleid. Dit gebeurde via één-op-één contacten en op de dialoogdag³ in november 2019 waar de Genderkamer in gesprek ging met de cultuur- en mediasector. Het valt daarbij op dat organisaties, instellingen en cultuuractoren ontzettend variëren in omvang, in doelen en in het soort van activiteiten die ze ontwikkelen ihkv grensoverschrijdend gedrag. Het blijkt dat ze vaak van elkaar willen leren, maar tegelijk ook telkens hun grote verscheidenheid benadrukken. Het gros van de tot nu toe gecontacteerde instellingen ziet de nood en het nut om mee na te denken over een beleid waarbij psychologische veiligheid en integriteit een plaats krijgen naast andere performantie-indicatoren op de culturele werkvloer. Een volledig verslag van het werkjaar 2019 van de Genderkamer is te vinden in bijlage 1.
--	--

³ <http://www.vlaamseombudsdienst.be/ombs/nl/gender/inschrijvingnov2019.html>

	EVALUATIE	In het eerste jaar hoorde de Genderkamer slachtoffers en vermeende plegers, sprak ze met grote en kleine organisaties en met betrokkenen uit andere domeinen zoals sport en onderwijs. Er zijn good practices verzameld en verspreid, er is advies gegeven aan organisaties zonder het eigenaarschap van het proces over te nemen en er zijn bruggen gebouwd tussen alle stakeholders, ook uit de verschillende sub-sectoren. De Genderkamer stelt zich op als neutrale actor en betrouwbare partner. Het is nu zaak om deze inspanning vol te houden. Vooral voor flexwerkers die moeilijk toegang vinden tot vertrouwenspersonen binnen organisaties is de Genderkamer een belangrijke actor gebleken om grensoverschrijdend gedrag te melden. De Genderkamer vertrouwt erop dat in komende jaren nog meer mensen beroep zullen doen op hun dienstverlening. Voor 2020 zal de Genderkamer ook extra inspanningen doen om meer zichtbaarheid in de mediasector te verwerven. Vooralsnog blijven de meldingen uit deze sector beperkt.
	MIDDELEN	71.409,99 euro
1.1 e	Er worden opleidingen tot vertrouwenspersoon aangeboden voor de hele cultuur- en audiovisuele sector.	
	STAND VAN ZAKEN	Het Sociaal Fonds Podiumkunsten in samenwerking met IDEWE biedt een 5-daagse basisopleiding tot vertrouwenspersoon aan. Sinds de start van het actieplan werden al 6 groepen van telkens 10 à 15 personen opgeleid. In totaal werden zo 70 vertrouwenspersonen opgeleid voor 39 organisaties. 11 van de deelnemers nemen de taak op als freelance vertrouwenspersoon. De opgeleide vertrouwenspersonen volgen verplicht een jaarlijks supervisiemoment. Het Sociaal Fonds Podiumkunsten richtte eveneens een collegagroep vertrouwenspersonen op waar actief informatie wordt uitgewisseld.

		Wanneer vertrouwenspersonen dringende vragen hebben, kunnen zij beroep doen op een preventieadviseur psychosociale risico's van IDEWE. MediarTE heeft in haar opleidingsaanbod de opleiding tot preventieadviseur en vertrouwenspersoon opgenomen. De opleidingen worden gegeven door Attentia. MediarTE vroeg bij Attentia na welke cijfers er gekend zijn over inschrijvingen vanuit de audiovisuele sector, maar zover de Attentia Academy verantwoordelijke kon zien, schreef er zich tot nu toe niemand in van ondernemingen binnen de audiovisuele sector. Er is ook geen zicht op individuele inschrijvingen die eventueel vanuit de ruimere scope komen - vb vanuit digitale agentschappen of freelancers, zelfstandigen. MediarTE zelf geeft aan geen enkele vraag gekregen te hebben met betrekking tot de opleidingen.
	EVALUATIE	Het aantal opgeleide vertrouwenspersonen in de podiumkunstensector is afgelopen jaar flink toegenomen. Het blijft echter nodig om de opleidingen te blijven aanbieden gezien nog lang niet elke organisatie een vertrouwenspersoon heeft. Wat de pool freelance vertrouwenspersonen betreft, is het streefdoel om een 20-tal vertrouwenspersonen in de pool te hebben die kunnen ingezet worden bij organisaties die te klein zijn om een interne vertrouwenspersoon aan te duiden. Het departement blijft CJM blijft hier de volgende jaren middelen voor voorzien. Er wordt gewerkt aan de registratiesysteem om te kunnen inschatten hoeveel organisaties er op de freelance vertrouwenspersonen beroep doen en hoe vaak zij geconsulteerd worden. Vanuit de audiovisuele sector is er momenteel te weinig zicht op het vertrouwenspersonen en of er opleidingen gevolgd worden. Dit moet beter gemonitord worden. MediarTE kan hier een trekkersrol in opnemen.

	MIDDELEN	Vertrouwenspersonen die tewerkgesteld zijn onder pc 304 kunnen beroep doen op opleidingskredieten. Voor flexwerkers binnen de kunsten werd vanuit het departement CJM een budget van 8.660,16 euro ter beschikking gesteld voor de opleiding van 8 freelance vertrouwenspersonen binnen de podiumkunsten inclusief supervisie. Binnen de audiovisuele sector staan organisaties zelf in voor de kosten van de opleiding tot vertrouwenspersoon.
1.1 f		Er wordt werk gemaakt van een overkoepelend juridisch kader voor freelancers en tijdelijke medewerkers waarbij aandacht voor grensoverschrijdend gedrag wordt meegenomen.
	STAND VAN ZAKEN	De stuurgroep maakte een flowchart met een overzicht van welke medewerkers wanneer bij wie terecht kunnen. Daardoor krijgt men zicht op mogelijke hiaten (zie bijlage 2). Het Sociaal Fonds Podiumkunsten onderzocht de mogelijkheid om ook voor flexwerkers een overeenkomst af te sluiten met een externe dienst zodat zij ook nadat ze uit dienst zijn nog problematische situaties zouden kunnen melden. Het Sociaal Fonds Podiumkunsten ging hierover in overleg met de arbeidsinspectie. Deze is echter niet zo enthousiast om maatregelen uit te breiden naar mensen die al uit dienst zijn. De arbeidsinspectie bekijkt de situatie heel erg vanuit de bril van wat is opgenomen in de welzijnswetgeving, nl. de relatie werkgever-werknemer, als die er niet meer is (omdat iemand uit dienst is bv) stopt het voor hen. Volgens de welzijnswet is het de bedoeling immers om de relatie tussen werkgever en werknemer te herstellen. Om ook flexwerkers (die al uit dienst zijn) toegang te geven tot een externe dienst is er een aparte overeenkomst nodig tussen de werkgever en een externe dienst voor welzijn en preventie op het werk. Er wordt verder

		bekeken welke regeling er kan getroffen worden voor de specifieke situatie van flexwerkers. Er werden richtlijnen uitgewerkt voor de pool freelance vertrouwenspersonen die kunnen ingezet worden in kleine organisaties De profielen van de beschikbare freelance vertrouwenspersonen zijn terug te vinden op de website van het Sociaal Fonds Podiumkunsten. Het doel is om het inzetten van vertrouwenspersonen ook in kleine organisaties te faciliteren, zodat ook zij kunnen werken rond reactie, preventie en kwaliteit in het kader van de preventie van grensoverschrijdend gedrag. Deze mogelijkheid is voorzien in de wetgeving, maar niet echt concreet uitgewerkt. In een werkgroep werden daarom een aantal richtlijnen uitgewerkt (leidraad voor freelance vertrouwenspersonen en werkgevers).
	EVALUATIE	Het is volgens het Sociaal Fonds Podiumkunsten nodig om het mandaat van de psychologen bij de Genderkamer te verduidelijken binnen de welzijnswetgeving (cfr overleg Arbeidsinspectie) De Genderkamer zal in overleg met FOD WASO haar werking en mandaat aanscherpen in het licht van de welzijnswetgeving.
	MIDDELEN	Eigen middelen sectororganisaties
1.1. g		De stappen die een klacht kan doorlopen, van melding tot het slachtoffer geholpen is of er een bemiddeling is opgestart, worden schematisch weergegeven in een flowchart die voor de hele cultuur- en audiovisuele sector beschikbaar en gekend is.
	STAND VAN ZAKEN	Een werkgroep maakte een flowchart op.
	EVALUATIE	Deze flowchart dient vooral als intern instrument om hiaten op te sporen in de stappen die een melder kan ondernemen. Waar zich hiaten

		voordoen wordt gezocht naar mogelijke oplossingen (vb. de pool freelance vertrouwenspersonen)
--	--	---

Actieterrein 2: Er wordt ingezet op herstel en sanctionering

ACTIE 2.1 | We bereiden een ombudsfunctie voor de cultuur- en audiovisuele sector voor die ter aanvulling op het meldpunt 1712 de rol van aanspreekpunt en bemiddelaar op zich kan nemen.

	EVALUATIE	Zie 1.1 d
--	-----------	-----------

ACTIE 2.2 | De stappen die een klacht kan doorlopen, van melding tot het slachtoffer geholpen is of er een bemiddeling is opgestart, worden schematisch weergegeven in een flowchart die voor de hele cultuur- en audiovisuele sector beschikbaar en gekend is.

	EVALUATIE	zie 1.1 g
--	-----------	-----------

Actieterrein 3: Er wordt ingezet op sensibilisering en kennisdeling

ACTIE 3.1 | Er wordt een brede sensibiliseringscampagne opgezet voor de cultuur- en audiovisuele sector waarbij enkele bekende figuren het peter/meterschap opnemen. Een herkenbaar beeld of logo kan dienen om verschillende acties die verder door de sector genomen worden, zichtbaar te maken

3.1 a	STAND VAN ZAKEN	In het eerste jaar van de uitvoering van het actieplan was het opzetten van een sensibiliseringscampagne niet de eerste prioriteit. De aandacht is vooral uitgegaan naar de oprichting van de ombudsfunctie bij de Genderkamer, het opleiden van vertrouwenspersonen en het opmaken van handvatten en kaders voor organisaties om hen te ondersteunen bij het uitwerken van een beleid rond grensoverschrijdend gedrag.
-------	--------------------	---

	EVALUATIE	In 2020 dient zich de opportuniteit aan dat de campagne van 1712 zich zal richten op de sectoren cultuur en sport. Onder de noemer #kijknietweg zal de focus liggen op het sensibiliseren van omstaanders. De sectoren zullen deze campagne ten volle mee uitdragen en van de gelegenheid gebruik maken om hun acties opnieuw in de kijker te zetten.
ACTIE 3.2 Leidinggevenden worden ondersteund bij het opnemen van een rol bij het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag in de eigen organisatie.		
3.2 a		Mediarte ondersteunt leidinggevenden via een dossier over de verschillende aspecten van leidinggeven (coachend leiding geven, ethisch leiderschap, competenties van leidinggevenden,...) en opleidingen georganiseerd binnen de MediAcademie.
	STAND VAN ZAKEN	Mediarte maakte op haar website onder het dossier welzijn een onderdeel over grensoverschrijdend gedrag. Op deze plaats werd naast de publicatie van het actieplan en het onderzoek een overzicht gemaakt van welke procedures er gelden wanneer je op het werk wordt geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag. Er werd ook een artikel over de aangestelde psychologen bij de Genderkamer geplaatst. Mediarte heeft volgende opleidingen aangeboden: - Opleiding makkelijk-omgaan-met-moeilijke-mensen (2 maal voor 92 en 21 deelnemers) - Opleiding safety-security-for-media-professionals (1 maal voor 55 deelnemers) - Opleiding assertief en dus duidelijk communiceren (1 maal voor 32 deelnemers) - Opleiding oplossingsgericht coachen.

		De Vlaamse Onafhankelijke Film- en Televisieproducenten (VOFTP) promoot diverse opleidingen bij haar leden zoals de opleiding tot intern vertrouwenspersoon. Ze organiseert ook informele opleidingen/infosessies voor leidinggevendenden waar 'preventie voor/omgaan met grensoverschrijdend gedrag' deel van uit maakt. De VOFTP heeft geen concrete cijfers over deelnames aan de opleidingen.
	EVALUATIE	VOFTP geeft aan dat als er meer opleidingen rond 'preventie/omgaan met grensoverschrijdend gedrag' zouden aangeboden worden (via Mediarte, VAF...) die meer sectorspecifiek zijn, producenten meer interesse zouden hebben om deze opleiding aan te bieden aan hun leidinggevendenden/medewerkers. In het kader van de opvolging van het sociaal charter zal dit verder worden opgenomen.
	MIDDELEN	Eigen middelen sectororganisaties
3.2 b	OKO en het Sociaal Fonds Podiumkunsten werken een opleidingsaanbod uit voor leidinggevendenden.	
	STAND VAN ZAKEN	OKO en het Sociaal Fonds Podiumkunsten ontwikkelden ism met IDEWE een draaiboek/stappenplan voor de ontwikkeling en implementatie van een beleidskader tegen grensoverschrijdend gedrag gecombineerd met een set aan concrete tools. De onderzoeksfase hiervoor werd in 2019 afgerond. De tools worden in de eerste jaarhelft 2020 uitgewerkt. Het draaiboek en de tools worden in de tweede jaarhelft van 2020 online beschikbaar gesteld en gepromoot binnen het netwerk van beide organisaties. Via focusgroepen werd in kaart gebracht wat de noden in de podiumkunstensector zijn voor een beleid tegen grensoverschrijdend

		gedrag. Deze focusgroepen werden begeleid door Sensoa. Volgende onderwerpen kwamen in deze focusgroepen aan bod: 1. Visie-ontwikkeling en tools om het onderwerp van beleidskader bespreekbaar te maken: 1. Gedragscode (door Sensoa) 2. Een 'vlaggensysteem' op maat van de podiumkunstensector (door Sensoa) 3. Een quickscan van je beleid tegen grensoverschrijdend gedrag (door Sensoa) 4. Competentie integriteit: definitie en gedragsindicatoren 2. Tools voor risico-analyse: 1. Tool risico-analyse (door Sociaal Fonds Podiumkunsten en IDEWE) 2. Een herhaling van de bevraging werkbeleving uit 2016 (= kwantitatieve psychosociale risico-analyse op sectorniveau) 3. Informatie: 1. Infosessie over grensoverschrijdend gedrag met toelichting bij de welzijnswet en de ontwikkelde tools (door Sociaal Fonds Podiumkunsten en oKo) 2. Model arbeidsreglement (door oKo) 3. Stroomdiagram (bij wie kan je waar terecht voor wat?) (door Sensoa) 4. Gedragscode (door Sensoa) 4. Een infopakket voor werkgevers die een vertrouwenspersoon aanwerven (door oKo en Sociaal Fonds Podiumkunsten) 5. Voorwaarden, rol, taakomschrijving vertrouwenspersonen 6. Annex bij arbeidscontract voor vertrouwenspersonen
	EVALUATIE	Alles verloopt volgens plan. Er wordt nu gezocht naar een geschikt moment om het beleidskader tegen grensoverschrijdend gedrag

		kenbaar te maken en uit te rollen in de sector. Verder zal het zaak zijn om ervoor te zorgen dat het geen dode letter blijft en dat leidinggevendenden er wel degelijk werk van maken om een beleid tegen grensoverschrijdend gedrag op te zetten in hun organisaties. Om die reden hebben oKo en het Sociaal Fonds Podiumkunsten dit verhaal gekoppeld aan een revisie en actualisering van de CAO non-discriminatie die men op niveau van PC 304 wil afsluiten. Het Sociaal Fonds blijft infosessies organiseren binnen haar netwerk over grensoverschrijdend gedrag met toelichting bij de welzijnswet en de ontwikkelde tools.
	MIDDELEN	Eigen middelen sectororganisaties
ACTIE 3.3 Raden van bestuur krijgen de rol om te bewaken dat er aandacht is voor het creëren van een veilig en respectvol werkklimaat.		
3.3 a		Er worden bepalingen rond grensoverschrijdend gedrag opgenomen in de door de overheid gevraagde aandacht voor goed bestuur. Daar waar er een beheersovereenkomst is, wordt dit daarin opgenomen.
	STAND VAN ZAKEN	8 jaar na de 'Leidraad Cultural Governance' sloegen Het Fonds voor Cultuurmanagement, deBuren en Cultuurloket de handen in elkaar om een nieuwe code uit te werken. In de zomer 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar de praktijk van het cultural governance door het centrum Cultuurmanagement en -beleid (UAntwerpen). In het najaar van 2019 is een werkgroep van het Fonds Cultuurmanagement gestart om de Leidraad van 2012 onder de loep te nemen. De vernieuwde Code telt 8 principes en is via een bevraging sectorbreed getoetst. In de nieuwe Code gaat ook aandacht naar de rol van raden van bestuur in het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag. De nieuwe Vlaamse Regering wil alvast aan de slag met de nieuwe Code. In zijn visienota Kunsten? van 3 april 2020 kondigt Vlaams minister-president Jan Jambon, ook bevoegd voor Cultuur, het zelf aan: <i>'Het is mijn ambitie om tijdens mijn regeerperiode de nodige aandacht</i>

		<i>te besteden aan good governance. Het fonds voor Cultuurmanagement (Universiteit Antwerpen) zal in samenwerking met Cultuurloket en deBuren in het voorjaar 2020 een nieuwe leidraad Cultural governance lanceren. Ik zal nagaan of inzichten uit deze nieuwe leidraad een aanpassing vereisen van de huidige regelgeving.</i>
	EVALUATIE	De opmaak van de nieuwe code goed bestuur werd aangegrepen om ook na te denken over de rol van raden van bestuur in het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag. Voldoende ondersteuning voor organisaties om de code te implementeren zal nodig zijn. De code zal ook onderdeel uitmaken van een gewijzigd Kunstendecreet.
3.3 b	Aan alle structureel gesubsidieerde organisaties wordt gevraagd om een integriteitsbeleid uit te werken. Zij dienen daarover te rapporteren in hun voortgangsrapportage.	
	STAND VAN ZAKEN	Op 18 november 2018 vroeg Sven Gatz, toenmalig Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel aan de SARC om advies bij een artikel betreffende het voeren van een integriteitsbeleid aan de hand van een amendement bij het Decreet houdende diverse bepalingen in het beleidsveld cultuur. Wat betreft het voorstel van artikel meende de SARC dat de implementatie ervan niet wenselijk, noch haalbaar was om volgende redenen: - een heldere finaliteit/omschrijving van het begrip integriteitsbeleid ontbreekt; - er is nood aan een gedegen omschrijving en afbakening van het begrip aanspreekpunt integriteit;. - het artikel rond sanctionering roept nog veel vragen op; - er is onvoldoende oog voor diversiteit van sectoren en organisaties; - er is onduidelijkheid over het toepassingsgebied. Deze piste werd dan ook verlaten.

	EVALUATIE	Gezien het einde van de legislatuur werden geen nieuwe initiatieven genomen. Het Departement CJM bekijkt verder met huidig Vlaams minister van Cultuur, Jan Jambon, welke initiatieven ter zake nog kunnen genomen worden.
ACTIE 3.4 Er wordt overleg opgezet tussen de cultuur- en audiovisuele sector en het onderwijs. Dit zowel op beleidsniveau als op sectorniveau.		
3.4 a		Er wordt overleg opgezet tussen de ministers van Cultuur en Onderwijs met het oog op het versterken van de aandacht voor grensoverschrijdend gedrag in kunst- en cultuuropleidingen
	STAND VAN ZAKEN	In het najaar van 2018 was er een overleg tussen de kabinetten van de toenmalige minister van Cultuur, Sven Gatz, en de toenmalige minister van Onderwijs, Hilde Crevits. Vanuit het kabinet Crevits werd aangehaald dat alle instellingen van het hoger onderwijs in Vlaanderen een Engagement Artssverklaring hebben ondertekend over grensoverschrijdend gedrag. Het charter heeft als doel om de aanpak van grensoverschrijdend gedrag te verbeteren en te stroomlijnen. Het is een leidraad voor elke instelling uit het hoger onderwijs. Er werd hiermee een duidelijk signaal gegeven dat grensoverschrijdend gedrag niet wordt aanvaard en dat klachten en de opvolging ervan ernstig worden genomen. Toenmalig minister van Cultuur, Sven Gatz, stuurde daarom een brief naar alle onderwijscoördinatoren van de kunstopleidingen in het hoger onderwijs om hen aan te moedigen het charter te vertalen in de eigen instellingen.
	EVALUATIE	In alle hoger onderwijsinstellingen is er een beleid mbt grensoverschrijdend gedrag geïnstalleerd. Wanneer zich situaties voordoen zijn er procedures voorzien om grensoverschrijdend gedrag te melden.

		De stuurgroep van dit actieplan signaleert echter dat er ook nood is aan preventieve acties rond grensoverschrijdend gedrag in het curriculum zodat jonge mensen gesterkt worden om met grensoverschrijdend gedrag om te gaan. Ze zouden hun eigen grenzen moeten herkennen en ze ook stellen bij eventuele intieme scènes. Langs de andere kant moeten toekomstige makers/regisseurs/choreografen ook geleerd worden op welke manier ze opdrachten om intieme scènes uit te voeren, moeten geven, zodat er een veilig kader ontstaat waarin er over elkaars grenzen gesproken kan worden. .
3.4 b	Het Sociaal Fonds Podiumkunsten en OKO starten een dialoog op met onderwijsinstellingen.	
	STAND VAN ZAKEN	Het Sociaal Fonds Podiumkunsten heeft een uitwisseling met P.A.R.T.S. opgezet. Als resultaat daarvan werd een basisopleiding vertrouwenspersoon en supervisies in het Engels georganiseerd. Het Sociaal Fonds Podiumkunsten ging eveneens in gesprek met het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen met als doel expertise uit te wisselen en te delen. Op een overleg met alle opleidingen muziek en podiumkunsten werd een oproep gedaan om samen te werken rond een gedragscode, maar dit werk was toen al gaande binnen de opleidingen. In november 2019 organiseerde het Sociaal Fonds Podiumkunsten een opleiding intimacy on stage, zowel voor opdrachtgevers als opdrachtnemers, waarbij ook de kunstopleidingen uitgenodigd werden. Het Sociaal Fonds podiumkunsten nam tot slot deel aan een werkgroep 'weerbare kunstenaars' op initiatief van Koninklijk Conservatorium Antwerpen.

		Ook de Vlaamse Vereniging van Journalisten gaf in verschillende onderwijsinstellingen gastcolleges waar aandacht besteed werd aan de sensibilisering over grensoverschrijdend gedrag en de mogelijkheden om te melden geduid werden.
	EVALUATIE	Voorlopig heeft het Sociaal Fonds Podiumkunsten nog geen gemeenschappelijke acties ondernomen met de onderwijsinstellingen. Zowel het onderwijs als het werkveld hebben aanpassingen aan hun beleid doorgevoerd, maar elk op zijn domein. Dit sluit niet uit dat er in de toekomst verder samengewerkt kan worden rond het opleiden van docenten en studenten in het omgaan met intieme scènes. Indien een dergelijk gemeenschappelijk traject mee gefinancierd kan worden vanuit de overheid, zou dit een samenwerking wel kunnen versnellen. We moeten echter wel waakzaam blijven en verder onderzoeken waar de verschillen tussen de rol van bv een vertrouwenspersoon binnen de welzijnswetgeving en onderwijscontext liggen.
	MIDDELEN	Eigen middelen van de sectororganisaties
3.4 c		Er wordt een focusgroep/platform rond onderwijs opgezet met leerkrachten en alumni die samen willen nadenken rond deze problematiek.
	STAND VAN ZAKEN	Vanuit haar opdracht binnen het actieplan, heeft Engagement Arts Arts ingezet op discussies en acties die betrekking hebben op het kunstonderwijs. Via workshops en lezingen werden docenten en studenten geïnformeerd over Engagement Arts Arts en werden zij op die manier betrokken in de discussie.
	EVALUATIE	Gesprekken, workshops en lezingen met studenten en docenten vonden reeds plaats in onder meer Sint-Lukas Gent, Sint-Lucas Antwerpen, HISK, KASK, Koninklijk Conservatorium Antwerpen en Institut Supérieur des

		Arts et des Chorégraphies de Bruxelles. Met deze activiteiten bereikte Engagement Arts Arts 150 studenten en 50 docenten.
	MIDDELEN	Middelen ondersteuning Engagement Arts (zie 3.5 a)
ACTIE 3.5 We ondersteunen 'peer support'		
3.5 a	Het project 'Engagement Arts Arts' wordt versterkt.	
	STAND VAN ZAKEN	Engagement Arts is een kunstenaarsbeweging die sinds 2017 seksueel grensoverschrijdend gedrag, seksisme en machtsmisbruik aankaart in de Belgische kunstwereld. Engagement Arts ontstond in het kielzog van #MeToo. Oorspronkelijk ontwikkelde de beweging zich vanuit de danssector, maar vandaag zijn alle kunstdisciplines vertegenwoordigd in de werking. Als een laagdrempelig peer-to-peer initiatief biedt Engagement Arts zowel collectieve als individuele steun en advies omtrent socio-psychologische problemen als gevolg van grensoverschrijdend gedrag en discriminatie in het kunstenveld. Als een bottom-up initiatief is Engagement Arts uniek in haar werking. Door de informele aard bereikt de organisatie een breed publiek. In de werking wordt geen onderscheid gemaakt tussen werknemers, zelfstandigen, vrijwilligers, werklozen of studenten. Alle vragen zijn welkom, krijgen een antwoord en/of worden doorverwezen naar de ombudspersonen van de Genderkamer of andere organisaties. Momenteel bereikt Engagement Arts meer dan duizend kunstenaars uit minimum vijf disciplines (dans, theater, muziek, film en visuele kunsten). Dit aantal groeit dag na dag. Maandelijks bereikt de Engagement Arts-website gemiddeld 3000 bezoekers. Het Engagement Arts-statement werd reeds door meer dan 500 individuen en organisaties ondertekend, en dit aantal blijft toenemen. De online-communicatie van de activiteiten gebeurt via een website, sociale media (Facebook en Instagram) en een maandelijkse nieuwsbrief.

		In 2019 heeft Engagement Arts ingezet op de regionale uitbreiding, waardoor een dynamische tak in Gent werd gevormd. In Antwerpen werden eveneens bijeenkomsten en workshops georganiseerd. De werking van Engagement Arts vertrekt vanuit de Vlaamse context, maar bereikt daarnaast ook nationale en internationale platformen. Engagement Arts legt verbanden met gelijkaardige internationale kunstenaars-platforms en wisselt kennis en expertise uit in een internationale context. Engagement Arts werd overigens geselecteerd als één van de stakeholders voor Voice Of Culture, een brainstorm project rond gendergelijkheid in de cultuursector dat geïnitieerd werd op vraag van de Europese Commissie. In het verslag, waarvan Engagement Arts één van de co-auteurs is, werd het actieplan Grensoverschrijdend Gedrag in de Cultuur- en Audiovisuele Sector van de Vlaamse overheid als een goede praktijk vermeld. Engagement Arts beperkt zich overigens niet enkel tot de cultuursector en staat in contact met partners buiten de sector, waaronder Sensoa, hulplijn 1712, Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, Voices in Sport en de Commissie Erkenning en Bemiddeling voor institutioneel misbruik en geweld uit het verleden. Een volledig overzicht van de activiteiten van Engagement Arts is te vinden in bijlage 3.
	EVALUATIE	Engagement Arts is een cruciale eerste schakel in het actieplan tegen grensoverschrijdend gedrag. Zij creëert een veilige context waar slachtoffers samen op zoek kunnen gaan naar oplossingen die het best bij hen passen. Het is belangrijk dat Engagement Arts haar werking in de komende jaren kan verderzetten en de eerstelijnsfunctie verder kan uitbouwen.
	MIDDELEN	60.000 euro

ACTIE 3.6 | Bestaande instrumenten worden geactualiseerd en interessante instrumenten uit andere sectoren worden vertaald naar de cultuur- en audiovisuele sector.

3.6 a	Het sociaal charter voor de audiovisuele sector wordt geactualiseerd met bepalingen over grensoverschrijdend gedrag.	
	STAND VAN ZAKEN	Het Sociaal Charter verzamelt de Engagements van alle partners op bepaalde (sociale) thema's. In 2019 werd dit Charter uitgebreid naar de ganse mediasector, het thema grensoverschrijdend gedrag werd opgenomen. De ondertekenaars van het charter willen een voortrekkersrol vervullen in het bespreekbaar maken van, het sensibiliseren over, en het gepast aanpakken van alle vormen van grensoverschrijdend gedrag.
	EVALUATIE	Volgende betrokkenen partijen gaven reeds hun formele goedkeuring aan het sociaal charter: VVJ, VNM, VRT, DPG Media, SBS, NORTV, Mediahuis, Mediafin, Roularta, Bruzz, Vlaamse Nieuwsmedia, WE MEDIA, Media 21, Medianetwerk Plus, VOFTP, VOTF, ACLVB, ACV Puls, ACOD-VRT, ACV-VRT en VSOA-VRT, SBC, montage.be, Scenaristengilde, Acteursgilde, Unie van Regisseurs, Artists United en FLEGA. Ook alle Vlaamse journalistieke en audiovisuele opleidingen werden betrokken bij het opstellen van het Sociaal Charter, specifiek voor wat betreft het hoofdstuk "Stages". Daarom zullen ook Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen, Vrije Universiteit Brussel, Katholieke Universiteit Leuven, AP Hogeschool Antwerpen, Thomas More Hogeschool Mechelen, Hogeschool West-Vlaanderen, Arteveldehogeschool Gent, Hogeschool PXL Hasselt, LUCA-Arts en Erasmushogeschool Brussel het charter ondertekenen. Deze lijst van ondertekenaars kan later altijd nog worden aangevuld. De ondertekenaars komen minstens 1x per jaar samen om het charter te evalueren. Indien aanpassingen of toevoegingen wenselijk zijn, kan het charter herzien worden. Dit zal een eerste keer gebeuren in het najaar van 2020.

3.6 b	Een werkgroep screent en vertaalt relevante instrumenten.	
	STAND VAN ZAKEN	Het screenen, vertalen en opmaken van instrumenten, kaders en richtlijnen is een work in progress. Op regelmatige tijdstippen komt de stuurgroep samen om inzichten en vordering met elkaar te delen.
3.6 c	Op regelmatige tijdstippen wordt via nieuwsbrieven en websites van de sectororganisaties het bestaan van de instrumenten onder de aandacht gebracht.	
	STAND VAN ZAKEN	Het Sociaal Fonds Podiumkunsten en oKo besteedden in diverse nieuwsbrieven aandacht aan grensoverschrijdend gedrag. Deze nieuwsbrieven bereiken ongeveer 8700 personen. Beide organisaties publiceerden alle nuttige informatie op hun websites. Op 28 mei 2018 organiseerden het Sociaal Fonds Podiumkunsten, Engagement Arts en de sociale partners een sectordag rond grensoverschrijdend gedrag. Het Sociaal Fonds Podiumkunsten coördineerde de communicatiecampagne in de podiumkunstensector mbt de aanwerving van de psychologen bij de Genderkamer, waardoor heel wat mensen uit de sector die grensoverschrijdende gedrag wilden melden, de weg vonden. In het najaar van 2018 organiseerde het Sociaal Fonds Podiumkunsten info-sessies: één sessie voor medewerkers en één voor leidinggevenden. Op geregelde tijdstippen voert het Sociaal Fonds Podiumkunsten gerichte communicatie in haar collegagroepen vertrouwenspersonen en HR-medewerkers. Mediarte publiceerde een artikel naar aanleiding van de aanwerving van de psychologen bij de Genderkamer op haar website, in haar magazine en haar startersgids. Zij communiceerde ook over de opleidingen tot preventieadviseur en vertrouwenspersoon.

		De Vlaamse Onafhankelijke Film- en Televisieproducenten bracht haar leden op de hoogte gebracht van het oprichten van de ombudsfunctie binnen de Genderkamer. De producenten voegen contacten van de psychologen bij de Genderkamer en hoe deze te bereiken toe aan callsheets en interne policies om zo een maximaal aantal medewerkers te bereiken. De leden worden regelmatig op de hoogte gebracht van andere initiatieven / acties rond grensoverschrijdend gedrag. VVJ publiceerde verschillende artikels op de website journalist.be en in het VVJ-magazine De Journalist
	EVALUATIE	Sinds de start van het actieplan werd via verschillende communicatiekanalen de aandacht op grensoverschrijdend gedrag gevestigd. Naar aanleiding van de campagne van 1712 in het najaar zal er opnieuw een brede communicatie-inspanning worden geleverd vanuit de sectororganisaties.
	MIDDELEN	Middelen van sectororganisaties
ACTIE 3.7 Begrippen en terminologie worden geduid en helder gecommuniceerd.		
3.7 a	Een werkgroep maakt een glossarium op.	
	STAND VAN ZAKEN	Op dit moment is een glossarium niet de prioriteit. De gebruikte terminologie wordt al voldoende uitgelegd op de websites en in nieuwsbrieven van de sectororganisaties.
	EVALUATIE	De terminologie wordt voldoende uitgelegd.
3.7 b	In een artikel in Rekto:Verso worden termen als machtsmisbuik, grensoverschrijdend gedrag, seksisme, verkrachtingscultuur,... geduid.	

	STAND VAN ZAKEN	Ondertussen verschenen er zowel in Rekto:Verso als in andere gespecialiseerde en reguliere media, artikels over machtsmisbruik, grensoverschrijdend gedrag en seksisme in de kunsten.
--	--------------------	---

4. CONCLUSIE

Het eerste jaar van de uitvoering van het Actieplan Grensoverschrijdend Gedrag in de Cultuur- en Audiovisuele sector stond in het teken van sensibiliseren en exploreren. De noden van organisaties en personen werden in kaart gebracht, er werden instrumenten ontwikkeld en opleidingen tot vertrouwenspersoon uitgerold. De Genderkamer kon zich door de vele gesprekken een beeld vormen van de specifieke situatie en de eigenheid van de sectoren. Het valt daarbij op dat vooral de kunstensector intensief aan de slag gegaan is. De mediasector blijft vooralsnog wat achter. Dit heeft ongetwijfeld te maken met het feit dat de kunstensector heel snel een samenwerking tussen verschillende actoren heeft opgezet. Zo hebben het oKo, het Sociaal Fonds Podiumkunsten en Engagement Arts samen met de vakbonden een eigen actieplan ontwikkeld. De komende jaren zal verder ingezet worden om alle ontwikkelde kaders en instrumenten ingang te doen vinden in zoveel mogelijk organisaties.

In de mediasector verloopt de aanpak eerder gefragmenteerd. Ieder op zijn eigen terrein. Daarbij speelt de eigenheid van de sector zeker een rol. De grote mediabedrijven hebben een samenwerking met een externe preventiedienst, hebben een vertrouwenspersoon en een beleid zoals voorgeschreven door de welzijnswet. Toch zijn er ook in deze sector heel wat kleine bedrijven, is er veel freelance werk en zijn de werkgever-werknemer verhoudingen ook niet altijd eenduidig. Er is geen zicht op het beleid dat in deze kleine organisaties al dan niet wordt gevoerd. Ook hier moet nagedacht worden over maatregelen die kunnen ingezet worden daar waar de welzijnswet te kort schiet. De ontwikkelde kaders in de kunstensector kunnen hier inspirerend zijn. De opvolging van het Sociaal Charter kan aangegrepen worden om het debat aan te gaan over de verdere aanpak van grensoverschrijdend gedrag in de media.

DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD & MEDIA

In 2020 en 2021 wordt verder ingezet op het uitrollen en verfijnen van de acties. De stuurgroep blijft actief en komt een drietal keer per jaar samen om het uit te wisselen en af te stemmen.